UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Suumma [!] de laudibus christifere virginis Marie

Albertus <Magnus, Heiliger>

Colonie, 1502

VD16 A 1357

Pri[m]o pulcritu. corp[er]a h[ab]uit

urn:nbn:de:hbz:466:1-69610

Visual Library

Ouidius matrimoniū inter ſenē ⁊ iuuenculā. ſʒ inter iuuenē ⁊ iuuenē. ſenem ⁊
ſenē. Et Ouidius. Si q̄ velis apte nubere nube pari. Illud aūt ma
4 trimoniū fuit ꝯgruētiſſimū. ⁊ Joſeph fuit ſenex. ḡ ⁊ beata ꝟgo ¶ Itē
cōtra grauitatē bonoꝶ moꝶ ⁊ honeſtatē ē acceleratio matrimonioꝶ
5 hic āt nihil fuit ꝯtrā honeſtatē moꝶ. ergo expectatū fuit tp̄s maturꝶ
¶ Itē a corpore beatiſſime virginis formabaꝶ corpus pfectiſſimuꝫ
ſm naturam. quia ex tali tale. ⁊ ex magis tali magis tale. corpus āt
pfectiſſimū nō eſt ſm naturā ante ſtatum. xxv. annorum. ergo corpꝰ
6. beatiſſime virginis debuit ad minus eſſe. xxv. annorū quādo chriſtū
concepit. ¶ Item ꝯſilium iuris eſt. ſi dubitetꝛ de quantitate numeri
equaliter. ⁊ ius ⁊ iudex debent mediū numerū determinare. verbi gra
tia. Si dubitetꝛ. vtrū aliquis teneatur alteri. xx. vel tm̄ decem. iudex
ſolui faciet. xv. ergo a ſimili in ꝓpoſito ſi dubitatur quādo facta fuit
iſta ꝯceptio ⁊ deſponſatio. determinandū eſt tēpus mediū inter pri-
mū ⁊ vltimū tempus quo talia ꝯſueuerūt celebrari. primū aūt tem-
pus eſt. xij. annoꝶ. vltimū aūt vt in pluribꝰ quinq̄ginta annoꝶ. ho
rum aūt mediū. xxxi. Et ergo videtur ꝙ circa illā etatē beatiſſima vir
go eſſe debuit quādo iſta in ea fiebant.

Rº ¶ Supponendo ꝙ in beatiſſima virgine fuit oīns congruentia
tam ex parte nature q̄ʒ ex parte gratie ad hoc vt mater dei fieret. credi
mus cōcedendo ꝙ deum concepit tali etate qua pfecta fuit ſtatu cor-
poris ⁊ quātitate. ⁊ ꝙ circa eandem quantitatē etatis deſponſata fu
it tantū quantū ſponſalia ſolent matrimoniū p̄cedere videlicet cir-
Ad obiectū ca duos menſes. ¶ Quod aūt obijcitur ꝙ laudabilioꝛ ⁊ mirabilioꝛ
8 eſſet in iuuentute iſta pfectio conceptōnis. Dicimus ꝙ cum nihil ſit
laudabile niſi aliquo modo dependeat ab arbitrij libertate nō ſtatim
illud fieri debuit cum beatiſſima virgo libero arbitrio vti potuit. ſed
Cōceptio non interuenire debuit temporis ꝓtractio. in quo ꝓueniret meritorum
ſtatim pꝰ vſuʒ accumulatio. ⁊ emundatōni quam acceperat in vtero ſuccederet ma
ratōis fieri de- ioꝛ depuratio ⁊ virtutum exercitatio vt in omniū virtutum apicem
buit ſublimata de congruo ⁊ ſingulari ſuo merito mundo ſubueniret p-
dito ſaluatorē gignendo. ¶ Et ſic patet ꝙ non ſtatim deus hoc donū
dedit. cū eius beatiſſima virgo capax fuit. ſed quia nō tantū dedit. ſʒ
etiā ꝯgruētiſſimo mō dedit. tūc dedit ſtatim cū ſuſceptiū ꝯgruētiſſi
mo mō capax fuit. vt nō eſſet tm̄ datū optimū ⁊ donū pfectū. ſʒ etiā
mō pfectiſſimo datū Nec illa velocitas donū duplicat q̄ tp̄is ꝯgrui
tatē anticipat ſʒ a datore modū dādi deformat. ⁊ a recipiente gliam
minuit. ⁊ dignitatē recipiendi ab ipo excludit

Q Ueſtio decimaquinta de

Rō p̄ma. pulcritudine beatiſſime virginis. vtꝝ pulcritudinē cor-

poralem habuerit. Et videt̄ q̄ ſic ¶ Figura em̄ ſiue ſignū debet habere Prima rō.
ſilitudinē cū ſignato. ſed oēs mulieres beatiſſimā virginē ſignificā
tes teſte ſcriptura pulcerrime fuerūt. ergo τ beata virgo. Minor pz
qz q̄ttuoꝛ mulieres inueniūtur beatiſſimā virginē expſſiſſime figurā
tes. Heſter ꝯiugata. Judith vidua. Rachel τ Rebecca ꝟgines. De
heſter ſcribit̄. Erat aūt Heſter pulcra valde incredibili pulcritudi-
ne. oīm oculis gratioſa τ amabilis videbat̄. Silr̄ de Judith legit̄.
Erat aūt elegāti aſpectu nimis. Itē ꝯſiderabāt faciē eius. τ erat ſtu-
poꝛ in oculis eoꝝ. q̄m eius pulcritudinē mirabātur nimis. Itē non
eſt talis mulier ſup terrā in aſpectu τ pulcritudine τ ſenſu ꝟboꝛum
Sili mō de rebecca legit̄ q̄ erat puella decoꝛa nimis. virgoqz pulcer-
rima τ incognita viro. Itē de Rachel q̄ erat venuſta facie τ decoꝛo
aſpectu nimis. Et vniuerſalr̄ ſcriptura laudat oēs mulieres de pul-
critudine beatā virginez ꝑcantes. ergo τ beata virgo pulcra fuit.
¶ Item coꝛpus oꝛdinat̄ ad aīam. vt ſup̄ dictū eſt. qz nobiliori aīe de 2
bet̄ nobilius coꝛpus. ergo pulcritudo coꝛpis dependet a pulcritudi
ne aīe. ergo vbi pfectiſſima pulcritudo eſt aīe. ibi τ pfectiſſima coꝛ-
poris debuit eſſe pulcritudo. ¶ Item in Canticis ſcribitur ſumma 3
pulcritudo ſpūalis τ hoc p ſimbola coꝛpoꝛalia Illa autez ſcriptura
ſpēalr̄ τ anthonomatice exponit̄ de beata virgine. ergo ꝫ illa q̄ ibi di-
cūtur ſpēaliter τ anathonomatice ꝯueniunt beatiſſime virgini. Ibi
aūt p pulcritudinē exterioꝛē ducit̄ intellectus ad interioꝛa. ergo ī be
atiſſima virgine debuit eſſe pulcritudo interioꝛ τ exterioꝛ ¶ Itē pul- 4
crum et bonū additum pulcro τ bono facit magis pulcrū τ bonum
ergo pulcritudo τ bonitas exterioꝛ addita pulcritudini τ bonitati i-
terioꝛi facit magis pulcrū τ bonū. Sed beatiſſima virgo oībꝫ pu
ris creaturis optima τ pulcerrima fuit. ergo habuit pulcritudinem
exterioꝛē et interioꝛē. ¶ Itē ecclīa canit in proſa. Caſtiſſima coꝛpoꝛe.
ſanctiſſima moꝛibꝫ. oīmqz pulcerrima virgo virginū. ¶ Itē coꝛpus 5
humanū eſt nobilius oībꝫ coꝛpibꝫ brutoꝝ. ꝓpter vnionē ad aīam 6
rōnalē. ergo nobilitas in coꝛpibꝫ intendit̄ ad nobilitatē aīe ad quā
oꝛdinat̄. foꝛma em̄ et materia debent eſſe ꝓpoꝛtōnabilia. ſed aīa bea-
tiſſime virginis fuit nobiliſſima poſt aīam filij dei. ergo et coꝛpus
eius erit nobiliſſimū τ pulcerrimū poſt coꝛpus filij dei. ¶ Itē coꝛpꝰ
vnitū diuinitati pfectiſſimū eſt in pulcritudine. ita etiā q̄ angeli de- 7
ſiderāt in ipm̄ ꝓſpicere. ergo coꝛpus īmediate oꝛdinatū ad ipm̄ erit
ſcđo loco pulcerrimū. hoc aūt eſt coꝛpus matris vn̄ foꝛmabat̄ illud
qđ diuinitati vniebat̄. ergo erit illud ſcđo loco pulcerrimū. ¶ Item 8
phus definiens naturā đt. q̄ eſt vis inſita rebꝫ ex ſilibꝫ ſilia ꝓcreans
niſi ergo natura impediat̄ vel erret filius ſilis erit patri vel matri. er
go q̄ naſcit̄ de matre τ nō de patre et tali operāte q̄ nō p̄t impediri vel

errare.ibi neceſſe eſt filiũ ſil'em eſſe matri et ecõuerſo.ſed ipe pulcer-
9 rimus.ergo et ipa pulcerrima ¶ Jtẽ qui viderũt veronicã dicunt ꝙ
10 gratioſiſſimã et pulcerrimã faciẽ repſentat ¶ Jtẽ ordo ieſt rebꝫ natu-
ralibꝫ et in corporibꝫ humanis natura facit aliqđ pulcrum et aliqđ
pulcrius.ergo et aliqđ pulcerrimũ debet eſſe ꝫm naturaꝫ. natura em̃
aliquẽ habet terminũ ad quẽ poteſt et nõ vltra illũ.ğ ⁊ alicubi con-
tingit aut nuſqꝫ Si nuſqꝫ.ergo deficit reſpectu ſuaꝝ operationũ.hoc
eſt falſum.qꝛ đt phus ꝙ natura nõ abũdat in ſupfluis.nec deficit in
neceſſariys.ergo natura alicubi hꝫ ſuũ ſummũ.Corpus aũt natura-
le qñqꝫ formaẗ a corpe naturali. ipa natura operãte naturalr̃ imedia-
te et p ſe.que tñ creata eſt aliqñ opante deo ſupnaturalr̃. ergo alicu-
bi ſummũ eſt corpe hũano deo operãte.et alicubi ſummũ natura ope-
rante.Et ſicut natura opans eſt immediate ſub deo opante.ita ſum-
mũ nature operãtis eſt imediate ſub deo operãte.Sicut ğ corpꝰ xpi
qđ deus p ſeipm formauit ẽ pfectiſſimũ ⁊ pulcerrimũ in natura qđ
deus potuit facere ꝫm ſtatũ vite.ita corpus beatiſſime virginis ad hꝫ
immediate ordinatũ erit pulcerrimũ ꝫm ſtatũ vie.qđ natura facere
11 pt ſe opante ¶ Jtẽ Damaſ.ipſa a nullo illuſtriũ ſupaẗ.ſꝫ alie ꝟgines
et ſcti laudãtur de pulcritudine corpali qñ eſt ꝯiũcta cũ ſpũali.vt eſt
illud.pulcra facie.ſꝫ pulcrior fide.et ſilr̃ in pdictis mulieribꝫ veteris
teſtamẽti.ğ beatiſſima virgo om̃i laude digna imo digniſſima debu-
it de vtraqꝫ pulcritudine laudari. ¶ Jteꝫ caſtitas eſt laudabilior in
pulcris.ſicut ecõuerſo deformitas et incõtinẽtia vituperabilior in de-
formibꝫ.ſed beatiſſime virginis caſtitas fuit laudabiliſſima.ğ ipa
pulcerrima ¶ Contra in puerbyſ đr.Fallax gr̃a ⁊ vana eſt pulcri-
Contra tudo.ſed in beata virgine minimũ.imo nihil fuit de vanitate.ğ nec
1 pulcritudo.¶ Jtẽ pulcritudo mulieris occaſio eſt magni mali.Vñ
2 Eccli.Virginẽ ne ꝯſpicies ne ſcãdalizeris i pulcritudine eius ¶ Jteꝫ
3 ppter ſpẽm mulieris multi perierũt.Vñ Job.Pepigi fedus cũ ocu-
lis meis vt nec q̇dẽ cogitarẽ de ipa virgine.ſed beatiſſima virgo oĩ-
bus debuit eẽ cã ſaluãdi et nulli cã pereũdi.ergo nõ debuit eſſe pulcra
corporaliter ¶ Jtẽ quãto plures ſunt cauſe humilitatis tãto fortior
4 et maior hũilitas.ğ q̄ ſummã habuit hũilitatẽ om̃es cauſas habere
debuit hũilitatis.ſed faſtus ineſt pulcris ⁊c̃.deformitas ãt eſt cã hu-
militatis.ergo beatiſſima virgo debuit eſſe deformis ¶ Jtẽ dñs in in-
5 carnatiõe exinaniuit ſeipm.⁊ ſic maximã oſtẽdit hũiliatõem.ſꝫ ma-
ior humilitas eſt carnem accipe de deformi qꝫ de pulcra.ergo domi-
nus naſci de deformi debuit
R° ¶ Reſpondendo dicimus.ꝙ ſicut dñs noſter ieſus chriſtus fuit
ſpecioſus forma pre filyſ hominũ.ita beatiſſima virgo pulcerrima
et ſpecioſiſſima fuit inter filias hominũ.⁊ ꝙ ipſa habuit ſummũ e

perfectiſſimuꝫ in pulcritudine. qđ eſſe potuit in mortali corpore ſim
ſtatum vie operante natura. Qꝫ aūt euāgelium nihil ſcribit ſup eo
plures poſſunt eſſe cauſe. Una cū dn̄a noſtra poſita ſit in ſpeculum
et exemplū ſaluos fiendi. non vult eā laudari a talibꝫ quoꝝ appeti⸗
tus inordinatus vel abuſus multis eſt cā pereūdi ¶ Alia cā eſt ꝙ ſcri
pture ſufficit hoc ſub ſilentio quaſi ꝑ locū a minori inferre. ꝙ q̄cq̄d
vnq̄ꝫ bonitatis vel pulcritudinis in aliquo ſanctoꝝ fuerit in ip̄a cre⸗
damus minime defuiſſe. Unde ſcriptura magis laudat eā hoc taci
te ſupponendo q̄ꝫ verbotenus explicando. tacendo eñ ꝓ reuerentia
regula nobis tradit̄ infallibilis. ꝙ quid boni vel laudis in alijs fue⸗
rit. hoc de ipſa minime oporteat dubitari. nec in queſtionē venire de
beat qđ nephas eſt dubitare. Item ſicut angeli ſupmi a donis nobili
oribꝫ laudātur et denoīantur ⁊ nō ab inferioribꝫ que tm̄ in ipſis eſſe
nullatenus dubitat̄. ita ⁊ beatiſſima virgo donis ſpūalibꝫ pleniſſi⸗
ma. donis gratiſſimis ⁊ nobiliſſimis ita occupat ⁊ implet aīas lau⸗
dantiū euāgeliſtaꝝ ꝙ eoꝝ admiratōe quaſi obliuiſcūtur bonoꝝ cor
poraliū. Itē cū rota ſit in medio rote. euāgeliū magis reſpicit ⁊ tra⸗
ctat ſpūalia. vetus lex corpalia. Propriū eſt ergo euāgelij de gratui
tis ⁊ ſpūalibꝫ laudare. ꝓpriū veteris teſtamenti carnalia ſiue corpo
ralia ꝯmēdare. Ideo dn̄a noſtra in veteri teſtamento de pulcritudi
ne cōmendat̄ corpali ꝑ figuras. in nouo teſtamento de ſpūali ꝑfecti
one ꝑ angelos. apl'os ⁊ euāgeliſtas. raro eñ vel nūq̄ꝫ in nouo teſta⸗
mento inuenit̄ ꝙ aliquis de pulcritudine corporali cōmendatur.
¶ Qđ aūt obijcitur de mali occaſione. Rn̄demus ꝙ pulcritudo cor
poralis ſimpliciter in ſuo genere bona eſt. Nihil aūt adeo bonuꝫ eſt
in quo nō ꝯtingat malos ſcandalizari. qui nō tm̄ in xp̄o hoīe ſcan⸗
dalizabantur ſicut ſcriptū eſt. et ſcandalizabantur in eo. ſed etiaꝫ in
ipſo deo ſcandalizabātur. Unde ſup illud. Quā bonus iſrael de⁹ ⁊c̄.
Glo. dicit. peruerſis aūt ꝑuerſus eſſe videtur. Talis occaſio mali ſi⸗
ue ſcandali paſſiui non eſt vicium bonam naturam habentis. ſꝫ cul
pa patientis. Sicut ipſi demones in dei iuſticia ſcandalizabantur ſi
cut ſcriptum eſt. Superbia eorum qui te oderunt aſcendit ſemper.
nec propter hoc debet non eſſe iuſticia. ſi demones vel mali ſcandali⸗
zentur in ipſa. maxime cum boni edificentur inde vnde mali ſcanda
lizantur. Congrua ergo fuit pulcritudo beatiſſime virginis ⁊ ad ſui
ipſius cōmendationem. vt naturam perficeret et gratiam augmen⸗
taret. quia forma pudicicie rara. ſed apta comes. et ad noſtram edi⸗
ficationeꝫ et deuotōnem. Pulcra eñ eſt caſta generatio cū claritate
et ad corporis dominici cōmendatōnem. non eñ poteſt arbor bona
et nobilis fructum malum et ignobilem facere. nec eſſet perfectior
humilitas que ex pluribus tanquam cauſis cauſaretur. quarum

Euāgeliū tacꝫ pulcritudineꝫ virginis

Regl'a dat̄.

Angl'i noīant

Dn̄iter ꝟgo cō mendatur

Ad obiectum A

Occaſio

Pulcritudo

Humilitas

Nobilioꝛ eſt gratia

aliquē naturales. aliq̄ gratuite. q̄ȝ illa q̄ eſt ex ſolis gratuitis Immo ſicut grā eſt nobilioꝛ natura ⁊ ꝑfectioꝛ. ita hūilitas q̄ ē ſimplr̄ a grā nobilioꝛ eſt q̄ȝ illa q̄ eſt ꝑtim ex grā ⁊ ꝑtim ex natura. Nec etiā eſſet maioꝛ hūilitas ꝙ deꝰ incarnaret̄ de deformi potius q̄ȝ de pulcra. Hu-

Hūilitas filij

militas aūt dȝ eſſe collatiua grē ⁊ augmētatiua ⁊ nūq̄ȝ diminutiua nō eſſȝ vere hūiliatio filij maioꝛ q̄ hūilitatē matris in ſua nobilitate diminueret ⁊ laudē caſtitatis auferret. Vn̄ nimiruȝ neqȝ laude dig-

Opinio

nū opinio iudicaret ſi virgo deformis hūilis eſſȝ. ⁊ q̄ſi deſpecta viris virgo ꝑmaneret. et ecōuerſo autē quāto ꝟgo btīſſima ꝓfundioꝛ eſt hūilitate ⁊ q̄nto ab altioꝛi infra ſeipam deſcēdit. tāto maioꝛ eſt filij dei hūiliatio q̄ ſe a ſummo celo poſt ipam inclinauit.

Nr̄. Scd̄o. de pulcritudine marie in ſpeāli. que in trib[us] cōſiſtit. ſcȝ in debita coꝛpis q̄ȝtitate. in eleganti mēbroꝝ diſpōne et ꝓpoꝛtōe. in coloꝝ venuſtate ¶ Primo igit̄ q̄rit̄ de q̄ȝtitate q̄ ꝯueni-

Probatio vnica.

entioꝛ ei ſit Et ꝓbari ꝑt a q̄ȝtitate coꝛpis ſui filij ꝙ tanq̄ȝ ꝑfectiſſimū in oīb[us] naturalib[us] debitiſſimā habuit q̄ȝtitatē. coꝛpus em̄ filij foꝛ-maẗ a coꝛpe generātis. ideo ita ꝙ de tali tale. et de tāto tantū. niſi er-

B

roꝛ aut impotentia impediat. aut ꝑ viā accidētis aut aliquo mō ali-ter fiat. ſed naturalr̄ ⁊ regulariter magnus magnuȝ generat ⁊ ꝑuus paruū. et tātus tātū. ergo ſi coꝛpus dn̄i cū in ſummo habuit q̄ȝtita-tē debitā viro ꝯgruentē. Ergo ⁊ mater ſua habuit in ſummo quāti-

Modi coꝛpo ris quinqȝ

tatē femine ꝯgruentē. qđ ꝯcedimus ⁊ credimus eſſe verū. Ideo de q̄-litate dicētes. modi em̄ coꝛpis q̄litatis ſunt q̄nqȝ. Craſſicies nimia. carnoſitas. extenuata macies. ſinthesis. ⁊ equalitas. Pinguedo cau-ſaẗ ex frigiditate ⁊ humiditate. carnoſitas ex caliditate ⁊ humidita-te. extenuata macies ex caliditate ⁊ ſiccitate. ſinthesis ex frigiditate et ſiccitate. equalitas ex oīm humoꝝ equali ꝯplexione ¶ Cuius qua-

Concluſio

litatis credimus coꝛpus beatiſſime virginis extitiſſe.

De mēbroꝛuȝ diſpoſitione. ꝓbatio vnica.

Nr̄. Tercio. de mēbroꝝ diſpōne ⁊ ꝓpoꝛtōne. Et illa ſilr̄ ꝓbaẗ ex ꝑte generati. In formatiōe em̄ coꝛpis a generāte ſic foꝛ-maẗ totū de toto ꝙ a qualibet ꝑte coꝛpis fit deciſio. et in qualibet par-tē generati formatio. Vn̄ inter generātē ⁊ generatū regulariter ⁊ na-turalr̄ ſinguloꝝ mēbroꝝ adinuicē eſt ſimulatio in foꝛma et in figu-ra niſi ꝑ viā accidētis impediaẗ. ergo cū in coꝛpe dn̄ico nulluȝ potue-rat intercidere impedimentū et mēbra illius coꝛpis fuerūt elegātiſſi-

Concluſio.

me diſpōnis et cōgruentiſſime ꝓpoꝛtōis Eadē diſpoſitio et ꝓpoꝛtio erit in membris matris. quod concedimus eſſe verum

De cutis colo re et venuſtate

Nr̄. Quarto. de coloꝛe cutis et venuſtate. Triplex eſt diuerſi-tas coloꝛis in coꝛpe humano. ſcilȝ in cute. in capillis. et in oculis. Primo ḡ de coloꝛe cutis queriẗ. ¶ Et videẗ ꝙ debuit eſſe ni-gra in cute. coloꝛ em̄ eſt ꝓpriū obiectū viſus. ergo coloꝛ qui eſt ma-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN